

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra
a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelben.
Ára évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhásbós sorért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előzetes s hirdetés a kiadó-hivatalnál keseltetik.
A „nyilatkozati” cikkek sora után 15 ft. előleges befizetése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középteza, STEIN J. könyvkereskedése.

Közlöny, mártius 1.

(D) Régóta elveszett kedvünk arra nézve, hogy akár tanácsainkkal járuljunk a dolgok folyamához, akár álláspontunk igazolására újból idézzük azon reánk nézve kötelező pozitív törvényeinket, melyek ezredév alkotmányos történelmével gyökereznek szívünkben.

De bármennyire kerülni akarjuk azt, hogy belügyeink körül tapogatózzunk, ráhajt az idő, ráhajtának a fejlődő intézkedések és események.

Az újabb hírek egymásra vitatják, hogy az országgyűlést tavasszal összehívják, s működésének még sokkal szelesebb kört fognak adni, mint a mennyi egyelőre volt ezen ad actum szervezett gyűlékezetre bizva az első leiratokban.

Mondják, hogy mielőtt egy tartományi gyűlés szerkezete ezen id. gyűlésseli közös tárgyalás után felsőbbleg megállítatnék, maga ezen id. gyűlés fogja a törvényhozás jogait teljes mérvben gyakorolni, mely egész az igazságszolgáltatás rendezéseig kiterjed. És így eldőntö törvényhozási tárgyalások fognak folyni az 1848-i törvényozikkeknek legfőbbleg megígért revisiója előtt. A mint bécsi lapok írják: a szászok már aggódnak a miatt, hogy a magyarok és székelyek az országgyűlés folytatásába bemennek, s csatlakozva a szászok supremáciájának követelése miatt beküldetlenkedni kezdő románokhoz, a vasut s a tartományi gyűlés újabb összealkotása, s más hasonló kérdésekben az evidens szász érdekeket leszavazzák.

Más részről oly hírek is terjednek, melyek azt beszélnek, hogy a Ratin-féle eszmének Erdély területén most már kedvező jövő ígérkezik, s e részben aggodalmaskodások is tapasztalhatók.

Ezen vészír befolyása következtében lelki izgatottságnak tulajdonítjuk azon vágó célzásokat is, melyeket egyik utóbbi intézeti közgyűlésünkben egy pár tudósunk ajkairól a nemzet ugynevezett váro politikája irányában mindnyáján hallhatunk.

Szólunk egy pár szót ezen váro politikáról.

A váro politika fogalma egészen új, és végelemzetében forradalmi fogalom; a legitim politikának azon fogalmát, a mely a korona kegyelmére és jobb információra vár, szenvedőleg vagyis passiv politikának nevezik.

Midőn a magyar nemzet legnagyobb jogtudósa Deák Ferencz ezen jelszót kimondá: „mi várhatunk”, nem hisszük, hogy ezen várás alatt egyebet értett volna, minthogy e nemzet egy passiv magatartással fogja bevárni, míg az alkotmányos kísérletek kora lejár, s úgy a kormány, mint a nemzetiségek azon meggyőződésre jönek, hogy a politikai élet tovább fejlesztésében egy ezredéves multat szem elől tévesztani nem lehet, s hogy a történelmi műveltségen s fejlődésen alapult fogalmakkal saját légkörükben kell előbb vonatni az állam gépezetét.

Ha mi váro politikát követnénk, ez azt tenné, hogy Garibaldit vagy nem tudom kit várunk. Untig is így magyarázza váro politikánkat a szebeni német lap.

A magyar nem volt soha szolga nép, a magyar szabad és alkotmányos nemzet volt akkor is, midőn Európa egy nemzete sem birt alkotmányt és mi éppen ezért a visszahelyezés reményében hallgatunk, míg reánk kerül a sor szólhatni alkotmányos jogaink határain belül. Ezt pedig szenvedőleg magatartásnak nevezik, mely akkor áll elő minden nemzet kebelében, midőn a cselekvőleg magatartás lehetősége csak is az általa hozott törvények feladásával s megtagadásával állhatna elő.

Egy legitim nemzet nézve nincs cselekvő törvénye határain kívül, mert ott már vagy az állás, vagy a forradalom örvényében szédelegne.

Mi magunkra nézve egyiket sem kívánjuk. Az állás nemzetiségünk, önállásunkból forgatna ki, a forradalom irtozatos veráladozásokba s nemzetünk igen nagy szerencsétlenségébe kerülne.

Ellenben a passiv politika reánk nézve, egy pár évtized alatti békés türelem s a dynastia iránt fel nem mondott hűség alapján, mindig megbozta a tűrhetőbb polgári jólétet, s idők szerint korlátolt alkotmányos jogainkba való visszahelyeztetésünket. Böven tapasztalhattuk ezt legutóbb József és Ferencz császárok korszaka alatti passiv politikai küzdésünkben.

Az igaz, hogy akkor alkotmányos életünknek más tényezői voltak; akkor a nemesség volt minden, s a kormány csak abból toborozhatott proselitákat; most a közös szabadság behozta a sánceket közé az összes democrat elemet, s így Erdélyben a románokkal kezelt fogott százok tulsulya, a kormánnyal ellenzékben álló székelyek s magyarok felett bizonyossá vált.

Azonban, ha bár mi is belátjuk, hogy a democrat eszmék kifejlődésével nagy sulyt hárulván a nem magyar elemekre, a mi passiv politikánk ma már régi erejét elvesztette, és így az állampolitikai főkérdésekre nézve azzal a kormánnyal sokkal csekélyebb nyomást gyakorolhatunk; de azt is belátjuk, hogy ezen közpolitikai bukásunk magán ügyeinkre ki nem terjedhet; mert midőn a század szelteme a democratia eszméjét megteremté, egyzersmind határozottabban mint valaha, felállítá a birtok és tulajdon szentségének fogalmát.

E részben már az osztrák jogfogalom is oly magas pontra bágott, miképp láttuk, hogy a mult évtizedben, midőn császár ő Felsége korlátlan hatalmat gyakorolt is, eltűrtte a confiscatio törvényt, s még azoknak javait sem bántatá, a kik lázadás miatt éppen akkor halálra ítéltettek.

Midőn a monarchia a birtokot a személy magatartásától, politikai elveitől így elkülönítette, midőn még a lázadás büne sem okozhatá az osztrák monarchiában a tulajdon szentségét, akkor teljesen bizhatunk, hogy a birodalom kormánya a társadalom legszentebb jogelveit minden communistikus törekvések ellen reánk nézve is oltalmazni fogja.

Még a forradalom esetében sincs ma Ausztriában confiscatio; azon nép pedig, a mely passiv politikát követ, éppen nem forradalmi nép. A haza alkotmánya melletti szenvedőleg politikára hazánk történelmében elég példát láttunk, de ezen harc természetesen a dynastia, a trón mindig tisztelben marad.

A mi még a passiv politika fogalmát illeti, erre nézve azt sem állítjuk, hogy 1860 óta e szenvedőlegességet mindig helyes irányban és tulsz nélkül vittük volna, nem mondjuk, hogy nem volt egy kis tévedés is itt-ott; de azt állíthatjuk, hogy a legitim magatartás körén túl nem mentünk, s annál kevésbé kell visszatorlásoktól tartanunk.

Más részről akár mennyi ellenséges indulatot, vagy kapzsiságot tegyünk fel valamely népről, nem hisszük, hogy az oly állapot előteremtésén működjen, melynek jogosultságát az emberiség közelfogása megtagadja.

Ennyit szükségesnek láttunk elmondani azon vészsejtésekre, melyeket itt-ott hallhatunk.

Annyira a világ tapasztalat tanít, hogy a közjogok terén történnek megrövidítések; de magán tulajdonunk jogában nem háboríthatunk, mert az az összes emberiség joga.

Honi selyemtermelésünk érdekében.

Hogy a selyemtermelés hazánk fejedező iparának, s gazdaságának egykor egyik legjövendmezőbb kuforrásává válhatik, azt mind azok állíthatják, kik ezzel kisebb nagyobb mértékben foglalkoztak; mivel maga az égj annyira kedvezőnek látszik ez iparág irányában, hogy a közelebbi időben azon országok selyemtermelői, kik ebből a már begyakorolt és közönségessé vált termelés következtében, millió forintokra rugó jövedelmeket huztak, midőn nálók a selyembernyó betegsége által származott veszteséget, más országból szerezhető egészséges fájjal igyekeztek helyrehozni, hosszas kutatás és próbálgatás után is, honunk határain belül állapodtak meg, s az erdélyi meg nem romlott selyemhernyó fajt tartották legalkalmasabbnak, a nálók betegségeitől elrepett helyébe állítani.

Hogy hazánkban a selyemtermelés hasznosan fogantatható, átlátta ezt mind a magyar kormány, mind gazdasági egylettünk, s mindkettőnek egy látszik kizárólagos gondja is van meghonosítására, s elterjesztésére, és a kezdeményezések az eperfa tenyésztésre, mely alapja a selyemtermelésnek, már is nem hiányzanak; a hol pedig már régebben neveltek eperfákat, a közelebbi időben hasznót is vettek belőle.

Azonban, hogy e hasznos és jövendmező vállalat kezdetben fenn ne akadjon, sőt mind inkább inkább terjedjen, és minél többen kedvet kapjanak az ezzel való bibeldéshez: legyen szabad a tapasztalat mezején szerzett némi gátló okok eltávolításáról gondoskodásra figyelemzetnünk gazdasági egylettünk, azon nézetből indulva ki, hogy valamint e hasznos intézet buzdítása s pártfogásával gyámolítja a gazdálkodás körébe vágó indírtat: ugy, ha hatalma és tehetségében áll, el nem mellőzheti a felmerülő akadályok elhárítását.

E végből, hogy a közfigyelmet felkölthessük, szükséges, miszerint szöjünk valamit az eddigi hazai selyemtermelésről. Ha jól emlékszünk 1862-ben jöttek be először néhány törli olaszok, és a francia Thyerri a selyemtermelés bevasárlására, addig ez néhány kezdeményező kísérlete volt, kik közül néhányan a gubók letékerését is szerencsés sikerrel elsajátítván, s más kisebb mennyiségben, és a letékeréshez nem értő termelőkkal a gubókat bevasárolván, letékert selymeiket vitték a debreczeni vagy pesti piacra. Természetesen tehát a termelés magáért a selyem előállításért ízetett, és hogy ez időben nem nagy lendületet nyert, oka alkalmasint ott található, mivel nem volt valamely nagyobb szerző vásáros vállalkozó, elenyészvén a kolozsvári nagybaeska filanda is, ki a kisebb és inkább gyakorlati végett kezdeményezett termelés fáradságát megújalmaztassa; a kisebb termelők vagy a letékeréshez értő néhány egyénnek adták be oleón gubókat, vagy végre is vele maradtak, semmi jövedelmet nem huzhatván belőle, fáradságuk eredménye főként vidékeken, mindössze is annyi levén, hogy a gubókat az efféléket még nem látotaknak mutogathatták.

1862-től innen a termelésnek, az idegenek vállalkozásai következtében, egy más irányba állott elő, t. i. a korcsosodástól és betegségtől ment egészséges tojás nyeresé. De hogy ezt az idegenek magoknak biztosíthassák, az egészségesnek talált faj szaporítására nézve, a honi néhány e téren gyakoroltakkal szerződtek, s azokat kötelezték le a gubók előállítására. Ezek örömet is vállalkoztak, mert ez jövendmezőbb lón reájok nézve, mint a mennyit nyertek azelőtt a letékert selyemből. Az ilyenek aztán a jónak talált fájból a termelésre vállalkozóknak ismét osztottak ki tojásokat, kik közül némelyek előlegesen lekötelezték magokat, miszerint bizonyos meghatározott árban oda fogják beadni termékeiket, honnan a tojást szereztek; mások pedig minden kötelezettség nélkül szereztek magoknak tojásokat; sőt a hazának egy s más vidékeiben már az előtt kisebb termelések kísértetvén meg, természetesen tojások is maradtak fenn. Elterjedvén azonban a híre az idegen bevasárlóknak, s kecsesgető levén az addig hallatlan jó fizetés is, csaknem mindenfelé megkísértett, a hol csak eperfa létezett,

a selyemtermelés és az ezelőtt avatatlanok is neki kezdtek az iparágban. De bátran állíthatjuk, miszerint a selyemtermelés éppen akkor, midőn lendületet látszott egyfelől venni, másfelől mintegy káros egyedűrű cikké változott át, s ha a gazdasági egylet a bajon kezdetben nem segít, a kezdet csirájában lesz elfojtva, a gyenge gyermek a fűrsztő teknőbe befulasztva.

Mert ugyanis, ha néhányra nézve, kik az idegenekkel közvetlen érintkezésbe jöttek, s velők szerződtek, jövendmezőbbé vált is a termelés, mint volt annakelőtte, másokra nézve nem oly kedvezőleg, sőt károsan tütötte ki magát; nemcsak azért, hogy az idegenekkel közvetlenül szerződőknek drágábban adhatták be termesztményeiket, mint a már ez utolsókkal szerződtek, hanem azért is, mert a selyemszálak nyeresé végett termelés merőben háttérbe szoríttatván, s felbágyván a letékeréshez, s a szösszelyem-nemű feldolgozásához értő egynehányak e foglalkozással, s nem levén e célra vásároló, mind a második személynék magát lekötöleztet elvesztegette, vagy is elpredálta a gyengébb, s szaporítás végett el nem fogadott gubókat és szösszelymet; mind a magokat le nem köteleztettek, valamint a tojást nem közvetlen az idegenek bizományából szerettek, azon kellemetlen helyzetbe jutottak, miszerint nagyon megvalogatva is a jobb gubókat, az idegenekkel szerződöttekhez képest vagy oleóbban adhatták be, vagy éppen be sem adhatták, s a termelés nyakukon maradt, mindenestre káros hatással termelőre és termeszésre nézve.

Tudunk bizonyos esetet, miszerint tavaly oly termelő, ki a csáki-gorbói társaságtól hozatva tojásokat, de magát előre le nem kötve midőn a nyert termelésért fontunkint azon ért kérte, melyben az idegenekkel szerződöttek részesültek, nemcsak hogy ezt meg nem nyerte, sőt nagy bajjal a termelést a háznál megnezettnek történetes jelen nem léte következtében tudta beadni jól megvalogatott termeszmenyét a második kézből szerződöttek árjegyékén, s a mi több, a honn megmért száz tizennyolc font gubó, a bevételi helyen való szössz-lektakarítással, és a gubók megvalogatásával kilencezvennégy fontra apadtott le; azonban az ezen felüli nehézség is ingyen ott maradván, nem tudva a termelő, hogy a megmaradt kiválogatott mit csináljon? Mind ez pedig nem történik vele, ha oly vállalkozó is létezett volna, ki a termelést a selyemért szedte volna. Tudunk esetet, ugyancsak tavalyról, mert ekkor a termelés annyira fejlődésnek indult, hogy a terményt csak szaporítás végett vásárló olaszok ez idő vége felé tuskáltak benne, Zsibó és Gorbó beváltási helyeiken saját nyilatkozatuk szerint hatvan mázsa gubó gytlvén be, miszerint magát előre le nem kötelezett egyvén addig járt Zsibó, Cs. Gorbó és Kolozsvárra is gubóival, hogy oly árt kapjon, a minő hirlapilag is terjesztve volt, míg gubóiból szekerén pillék fejlődtek ki, s minden fáradsága és költsége füstbo ment.

Ki ne látná át mindezekből s több ezekhez hasonló felmerült esetekből, hogy a némelyek a hazában tetemes szép összegeket kaptak is be selyemtermeléseik után, s ezáltal a közvagyon gyarapodott, mindazáltal a csak szaporítási irányra módosult termelés következtében, sokan fáradságuk gyümölcsét nem élvezhették; sőt a kik idegenek számára második kézbé adták is be gubóikat, elvesztették a szaporításra be nem vett gubók és szösszelyem árát? Mindez pedig tetemes kár, és a termelés hátrányára szolgál. Mert tudva levő dolog, hogy a selyemnek legkisebb szála is, a maga idejében, haszonnal feldolgozható, s a szösszöt is igen szép kelmék előállítására fordíthatja az, a ki ahhoz ért.

Hogy ezért, valamint ez évi, ugy a jövendőbeli termeléssel hasonló veszteségek és károk ne történjenek, hogy a termelési vágy minél többekben felélesztethessék, a mint nem irigyeljük ugyan egyfelől azoknak hasznokat és jövedelmeket, kik az idegenekkel szerződve, azoknak adják be gubóikat, sőt örvendünk, hogy ez uton idegen pénz foly be szegény hazánkba: ugy másfelől nem tehetjük, miszerint ki ne fejezzük azon ohajtásunkat: vajha a gazdasági egylet az idei termelés beállítás intézkednék arról, hogy akár egyes vállalkozót kerítene, akár maga a testület vállalna el egy oly kezelést, mely az idege-

alkalma van a honfiai s honleányi legnemesebb buzgalma a szenvedő emberiség javára buzgó részvétellel helyeselni, s ez üdntudat mellett nemzeti művelődésünk örvendeztető jelenetének kedves emlékét zárnai újból szívébe s hazánk magas sorsu leányai s lelkes fiai, kik e nemes utat választák a felebaráti részvétel gyakorlására a mostan élő nemzedék kedves emlékét hagyják hátra az utódokra, mely lelkesítő őket is a baza jó- és balsorsában.

— Az erdélyi orsz. tűz- és jégkármentő egyesület könyveinek és pénztárának megvizsgálására kiküldött bizottságy kiszállott és működését elkezdte az intézet farkasutcai szállásán; minthogy ezen vizsgálat nyilvános, s ott az intézet minden részvényes tagjának részt venni s után nézni joga van, szükségesnek látjuk ezen bizottság kiszállását köztudomásra juttatni.

— Fáy András, a baza egyik legtisztelendőbb férfa, súlyosan beteg. Az orvosok azonban biznak, hogy megtarthatják drága életét, mely érdemekben, nemes tettek- és alkotásokban oly gazdag.

— s. — A pestvárosi kapitányság a benteboltokban vizsgálatot tartván, egyben több serteslűs el is koboztatott. Szakértői orvosi vizsgálat szerint ama hús borsókat tartalmazott. Több lap a borsókat helyett trichinákat emlelt, mi azonban hibás értesítésen alapszik. Trichines hús Pestben nem fordult elő.

— Az „Üstökös” politikus eszméiájára a következő furesa történetet beszéli el. Egy itteni asszonyság, kinek fia egy a schleswigi csatárra induló ezrednél szolgált, levelet kap egyik prágai ismerősétől, melyben az tudatja vele, hogy a Pistának a teste bolnapután érkezik meg Prágába, siessen, ha lehet. A szegény anya kétségbeesetten siet fel, s a mint Hohenstadtnál waggott változtat, ki ugrik nyakába? Pista fia, ép egészségen. A jó asszonyság holttestet értett a rövid tudósításból; pedig hát had testről volt a szó.

— A napokban a francia fővárosban magyar vizsgálat tartatott. Ezt Lövei Klára kisasszony tette le két kis tanítványával, egy ott letelepedett földünk gyermekeivel. A fiúk főleg a magyar nyelvtenban, de a történetben is szépecskén haladtak s becsületre valnak a lelkes és tapasztalt tanítóknak, ki egyébiránt, mint párisi levelezőnk értesül, nem sokára visszatér a hazába.

— Biztosítási ügy. A „Wien. Ll.” egyik utóbbi száma a „biztosítási ügy Austriában” felirattal cikksorozatokat nyit meg, melyben azokat keresi, melyeknél fogva a biztosítási eszme nem terjed kellő arányban a nép gazdasági és miveltégi állapotának fejlődésére. Annak okát, hogy a biztosítási ügy Austriában még mondhatni bőbeszédűen fekszik, leginkább minden gazdasági viszony legfőbb hájában, a tökélségtől találja fel. De a birodalom gazdasági és miveltégi viszonyai az utóbbi évtizedben tetemesen javultak, mond a „W. Ll.”; honnan van az mégis, hogy a biztosítási ügy ez évtized alatt kellő arányban nem fejlődött? A „W. Ll.” a kérdésre maga megfellelhetne, ha figyelmét ki nem kéri az azon körülmény, hogy a biztosító-intézetek, a gyufa korlátlan uralkodása mellett és a biztosítási törvény hiányában, ez időben inkább az önvédelemre, a legnagyobb óvatosságra utasítják. Ez óvatosság s a föltötte mostoha biztosítási viszonyok azon törekvése kényszerítik az illető társulatokat, hogy mind jobb arányt igyekezzenek a kockázatok, a kár valószínűsége és a díjak közt behozni. Aztán a gazdasági viszonyok javulásáról való állítás phrasis. A föld, a birtok terheiben és sok közel eső körülményben keresendők leginkább okai annak, hogy a biztosítási ügy aránylag nagyobb mérvben nem terjed. A „W. Ll.” a gondokért keletkező új társulatokról így egy kis szemlét. Figyelmese leszünk e cikkre.

— Bochniából f. hó 22-kéről írják, hogy előtte való nap e város zsidó zavar színhelye volt. A delutáni istentisztelet előtt gyanis, mint egyébkor a Ring-téren sok nép gyűlt össze. Az e között levő gyermekcso, valami 200-an, a zsidókat kezdtek hóval dobálni s azon házaknak is betörték ablakait, hol a zsidóknak boltjuk van. A zavar néhány órán át tartott, míg végre a cs. kir. csendőrség néhány huszárral interveniált s a főbb zavarok elfogattak.

— Febr. 26 kát, a bécsi lapok legnagyobb része hallgatással ünnepli; így a centralista lapok közül a legtekintélyesebbek, a „Presse” és „Ost. Post”; — a mi semmi esetre sem mutat valami emelkedett hangulatra s rózsás reményekre. Hogy a nem centralista közönség jelesbe, mint a „Wanderer”, „W. Ll.” szintén hallgatnak: annak természetesen csekélyebb jelentőséget tulajdoníthatunk.

— Herczeg Sapieha, hir szerint, Jassyba megérkezett volna, s hogy az osztrák határokon túl van, családjának táviratilag adta volna tudtát.

— (Atácza m. gvetés.) A minő hasznos az akácfa akár sövénynek, akár kopár árkos helyek, sivatag homok befásítására, úgy köny-

nyű nevelése is, mert egyszerűen magja vetetik el, a mag pedig bőven terem, könnyen beszerezhető, csak egyik nagy nehézség az, hogy nehezen csirázik, sokszor két évig is a földben hever, míg kibájt, vagy azalatt el is vesz. Ezen azonban úgy lehet segíteni, ha a vetés előtt a magot leforrázzuk, mi ekképp történik: egy sűrű rostát kell venni, s oly nagy tálat, mely épen a rosta alá illik, így a rostát a tála téven, a rostába jön az akác-mag, melyet jól forróvízzel kell leönteni, s azután vastag vászonnal vagy pokróccsal beakarni. A forróvíz hirtelen keresztül szalad a magon, és a rostán, de míg csak egészen ki nem hűl, folyvást pufítja meleg gőze által a mag vastag burokját. Ezen műtét után rögtön el kell a magot vetni, nehogy megpenészedjék. Az elvetés után néhány napra csirázni kezd a mag s szép erős hajtásokat hoz. Más magokat szinte így lehet vetésre készíteni, olyakat t. i. melyek kemény buroék, s melyek nehezen kelnek ki.

— A londoni állathonosító társulat, mely távoli éghajlat hasznos állatai és növényei meghonosításán működik, jelenleg többi közt sinai ürülék tesz kísérletet, melyek sikert ígérnek. Ezen ürülék husát különös jóízűnek állítják és kitartós, szívós élettelnek mondják. Az anyák évenként kétszer ellenek és pedig 4-5 bárányt. Nevelnek továbbá amerikai és ausztráliai pujkákat és kanadai tyúkokat, melyek igen ajánlatosaknak mutatkoznak, továbbá olyan fajú réczéket, melyeknek húsá vénkorában is oly jóízű, mint a fiatalé. Az új zöld-ségek közül különösen a sinai Jamgyöket ügyegek szaporítani, mely éppen olyan ízű, mint az áttört burgonya. A jávorszarvast is próbálják vadon tömegben szaporítani, de ez úgy látszik, nem fog sikerülni.

— A zágábi zsidó község tagjai a cs. k. pénzügyminiszterium egy újabb intézkedése vagyoniilag súlyosan érinti. Tudomására jutott ugyanis a miniszteriumnak, hogy a zsidók között köztendő házasságok alkalmával kiadatni szokott oklevelek, melyek valóságos szerződések, és valamint válópörökben, ugy halál esetekben is használnak, a többnyire bélyegzetlenül adatnak át őrizetűl a helybeli rabbinak. Egy Bécsből leérkezett meghívás következtében már most a pénzügyvizsgálatos szigorú kutatást rendelt Horvát- és Tótország rabbinatusi hivatalában s ez alkalommal számos ily bélyegzetlen házassági szerződésnek jöttek nyomába, mely után nemcsak a három-száz bélyegzetelt, hanem bírságul az eltitkolásért az illetők 10 százaléka is be fog szedni az illetőktől. Az ily módon megszabt pénzbírságok csak Zágárb városában több ezer forint ragnak, s a terheltek közül többen már folyamodtak is a bírsági összeg lejobb szállításáért.

— Egy kétszáz éves társulatról, mely idők folytán esodálatosan átváltozott; ezt olvassuk a „P. U.”-ban: Jolsván (Gömörben) százezerrel ezelőtt a bányamiveltés nagy akadályára szolgált, hogy még nem voltak meg a vas-szállításra szükséges utak; a merre indult a fuvaros, mindenütt csupa sár, kő, mocsár volt akadály a szállításnak ugyanynyira, hogy ha a vassal rakott szekér Jolsvárol nedves és ráros időben elindult, egy negyed mérföldet menve pihennie kellett s odáig is csak nagy erőfeszítéssel, s a vonómarcha kínzásával jutott el. Jelenleg Jolsvárol egy ózi napon sáros időben elmeht a fuvaros Putnokra, holott az előtt elég volt elmennie Sajógömörig, mert Harkács felé az út rosszassága miatt nem járt a fuvaros, S. Gömör alatt levén hid, náha attól vámot is szedtek, ez volt a főút. Történt sokszor, ha a fuvaros egy maga indult az útra, oly nékül nem sárba vészett, a honnan segítség nélkül ki nem menekülhetett. Ezen utazási kellemetlenség a jolsvári vaskereskedőknek arra szolgált okul, hogy társulatot alakítsanak ily utazási bajok kiküszöbölésére. Az eszme testté vált s a társulat Jolsván még 1662 előtt „Ország” név alatt meg is alakult. Alapszabályai: „A társulatba a vásárookra vassal járó kereskedő, akár jolsvári, akár vidéki, felvétessék. Jolsván egy bírájok és két albírájok legyen, ezek közül az egyik vidéki is lehet. A vaskereskedés körül előfordulható esetekben bírájok ítélt, s ez ítéletet mindenki elfogadni köteles. Ha a társulat valamelyik tagjának szekere a sárba vagy slippedekbe jutott, azt a vele utazó társra kiegészíteni tartozzék, s azilyet ott elhagyni büntetés alatt nem szabad. A k nek vásár idejében baja történik, azt a társra három napig a társulat költségén hájában segíteni s bevárni köteles. Végül minden évben a társulat számára a kivetett taksát befizetni mindenki tartozik.” E társulat szabályai 1662-ben az ország nádora Wesselényi Ferenc által megerősítetvén, a társulat létre jött. A mint a folyó században az utak javultak, úgy gyérült a társulat; legelőbb a vidékiek maradtak ki; utóbb a helybeli fuvaros vaskereskedők kevesbedvén, a társulat fennálhatása okáért minden-féle, nem vassal, sőt semmivel nem kereskedő helybeli urakat s mesterembereket is kebelebe vett, s kivénen egy pár kereskedőt, száz tag közül, a társulat ily tagokból most is fennáll.

A fennebb elősorolt szabályokra a jó utak mellett a kereskedőknek szükségük nem lévén, a társulat elzárja most nem más, mint egy farsangi táncvigalom tartása, s egyéb semmi. A társulatnak van 400 frtot meghaladó tőkéje. Ennek kamatja, és az 1 frt évi összetételből körülbelül 160—200 frtig terjedő bevétel évenként táncvigalomra adatik ki. A régiebb országos üdvös célt, a szabályok értelméből merítve, a mostani táncvigalmi kiadásokkal összehasonlítva, a társulat valódi nevezetűl nem „Ország”, de inkább „táncvigalmi társulat” nevezetűl érdemelne. A mostani korszakban igen visszásan hangzik a társulat ama célja, hogy ily összeget minden jóra való cél nélkül eltánczol, s ez az egyetlen kedves eszméje van inkább, mintsem ily összeget a társulat évenként szent célra, vagy bizonyos iparágra fordítana.

— Az egyes ismert földön termelt arany-nak mennyisége, Kalifornia aranytelepei felfedezése óta megnégyszereződött. 1846-dik évben termeltetett Amerikában — (Kalifornia kivételével, a hol akkor még nem ástak aranyat) — 32,800,000 dollár; Oroszországban 18,000,000 dollár; Európa többi részeiben 6,600,000 dollár; Ázsia, Afrika stb. 4,600,000 dollár. Összesen: 62,000,000 dollár. 1862-ben pedig Amerikában (Kaliforniában 70 millió) 144,000,000 dollár; Oroszországban 22,000,000 dollár; Európa többi részeiben 6,800,000 dollár; Ázsia és Afrikában 5,750,000 dollár; Ausztráliában (Uj-Seelandaal) 93,000,000 dollár. Összesen 271,575,000 dollár. Ezen összeg 580 millió a. ért. forintot képvisel.

— [Vasut a jég hátán.] A Missisippin át a mult hóban a teherszállítást a jégre rakott sineken eszközölték, s a gőzmozdony minden baleset nélkül robogott a hatalmas folyam jégburkolatán keresztül.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, febr. 26. A felsőház mai ülésében szintén szóba jött a német-dán kérdés. Malmesbury interpellatióna jára Russel lord ezt felelte: Juttandót kártérítés biztosítékul megállíthaták a német nagyhatalmak az elfogdosott hajókért, ha Dánia tovább folytatná a hajófogdosást; de nem a hadi költségek zálogául. Anglia figyelmeztette a német hatalmat, miután Dánia ezt méltán invasióknak tekintheti s a háboru e miatt hosszabbra nyulhat.

Az alsóházban Fitzgerald interpellatióna Palmerston azt felelte, hogy az értekezlet tárgyalási alapja a londoni szerződés; lehető további rendelkezésről semmit sem mondhat. Kopenhágából ma az a tudósítás érkezik, hogy Dánia az értekezletre való megjelenés feletti határozást későbbre akarja halasztani. A német szövetség válsága még nem jött meg.

Francoizország. Páris, febr. 26. Tegnap kezdődött a császár élete elleni összeesküvéssel vádolt négy olasz bűnvádi perében a végválgálás. Tíz órakor nyitották meg a törvényszéki terem ajait, s a törvényszéki személyzet, hirlaptudósítók, delnök stb. számára fentartott ülőhelyek egy pillanat alatt megteltek. A hallgatósági szabad helyek zsúfolásig tömve a 8 órától fogva várakozó nagy közönség által.

Egy asztalon ott állanak a bünt tárgyak: bombák, pisztolyok, botpuskák, löszerkészlet stb. két ór felvigyázata alatt. A bírák háta megett félkör alakú székeken többeek között Magnan tábornagy és két senator látható. A négy vádlott bekísérése némi hatást tett, jól-lehet személyiségeik nem keltenek valami különös érdeket. Közönséges olasz arczatok, szegletes, nyers magatartásu kifejezéssel. Egyedül Greco, a főcinkos kinézése árul el némi miveltéset. Mindenket egy-egy csendőri kíséri. A kikérdezés tolmács közvetítése által történik.

Védők: Allou, Russe, Colmet Dange és Delpon ügyvédek. Az utóbbit Imperatori maga választotta magának; a más három hivatalból van kinevezve.

A már ismeretes vádirat felolvasása után következett az egyes vádlottak kihallgatása. A sor Grecon kezdődvén, körülmenyesen vall a Mazzinival való viszonyáról, a vele folytatott értekezésekről, tőle kapott pénzösszegekről, fegyverekről, három büntetésének csatlakozásáról a merény végrehajtására. Az a gondolat, hogy a császárt meggyilkolja, Mazzinival kötött ismeretése óta fogamzott meg benne, a ki e merény mulhatatlan szükségesség tartotta Olaszország újja születésére.

A más három vádlott igazolja Greco valamását. Párisba utazásuknak semmi más célja nem volt, mint a császár meggyilkolása. Trabucco, a ki valamivel jobbaként beszél francziául, taglejtése s cynikus öszintésége által a tárgyalás komolysága dacára, csaknem nevétséget idéz elő. Ö szerencsétlen volt, s Greco pénzt adott neki; azon kívül megesküdt, hogy a „szegény Garibaldiért”, a ki Aspromonténál megsebesült, boszút áll, véget akart vetni Olaszországban a rablók

garázdalkodásainak. Mindezt oly összevissza hadarva s kifogyhatlan bőbeszédűséggel adja elő, hogy a hallgató közönségnek nagy erőlködésbe került magát a derűtségtől visszatartani.

Imperatori azzal igyekszik menteni magát, hogy félt, hogyha nem akar a tervben részt venni, őt magát ölik meg. Ez ellen azonban Greco azt állítja, hogy Imperatori önkéntesen ajánkozott neki és Mazzininak. Mindkettejük ragaszkodik ellentmondó állításához.

Scaglioni, a négy vádlott közül az utolsó, azt vallja, hogy Imperatori vette rá az összeesküvésben való részvételre; a mit Imperatori tagad.

Erre az ülés két óráig fel lön függesztve. Ekkor következett a tanuk kihallgatása. Az első tanuk rendőrbiztosok és ügynők, a kik a négy vádlott elfogására meg voltak bízva. Vallomásaik teljesen összhangzanak a vádirat tartalmával. Szintoly kevés új mondanak az utánok következett tanuk: vendéglősök, pin-czerek stb.

Hét tanu kihallgatása után az ülést ismét felfüggesztették. 3½ órakor folytatták a többi tanuk kihallgatását. Ezek nagyobb része azokban a vendéglőkben szolgáltevő emberek, a hol a vádlottak tartozkodtak: kocsisok, fodrászok stb. Az ő vallomásaik is csak az előbbi tanuk előadásából s a vádiratból ismeretes tények körül forognak. A tanuvallatás bevégzése után az ülés eloszlott.

Ma az ügyvédek összefeltelegetése után a bíróság kimondotta az ítéletet, a mely Greco-t és Trabucco-t illetőleg deportatúra, Scaglioni-t és Imperatori-t illetőleg 20 évi fogságra szol.

Németország. Berlin, febr. 20. A „N. A. Ztg.” következők nyilatkozik az értekezlet tartására tett javaslatról: „Igaz, hogy történt javaslat, s szintoly önként érthető, hogy a német nagyhatalmak egy ily javaslatot nem utasítsanak vissza feltétlenül. De hogy ezért valóban létrejövend-e az értekezlet, és hogy lesz-e valami eredménye, oly kérdések, a melyek a hozzátvetési politika körébe tartoznak. Hogy azonban az értekezlet nincs fegyverszünetűl feltételezve, és hogy erre általában gondolni sem lehet, valamennyi csak egy dán katona van a schleswigi földön Alsensben, ez, szerintünk, oly szélsőségekre költkezménye a két nagyhatalom eddigi politikájának, hogy minden ez iránti kételkedés alap-talan.”

München, febr. 26. A mai „Bair. Ztg.” ezt írja: A Würzburgban képviselve volt kormányok követei, a tegnapi szövetségülésben történt szavazás alkalmával azt nyilvánítták, hogy a Würzburgban történt megállapodás következtében fenntartják jogukat további indítványok tételére az örökösödés kérdésében azonnal hozandó határozat iránt, ha a bizottság idevonatkozó jelentését nyolcz nap alatt meg nem teszi.

Az érintett megállapodás folytán a holsteini rendek egybehívását is indítványozták, a mely indítvány felett 14 nap múlva lesz a szavazás.

Kiel, febr. 26. Egy 1600 tagu, részint 4—400 lélek szám szerint választottakból, részint önkintesekből álló küldöttség Augusten-burgi Frigyes hercegnek feliratot nyújtott át, a mely azt tartalmazza, hogy Schleswig csak a herceg uralkodásának akarja magát aláadni. A herceg azt felelte, hogy jogától soha sem fog elállani.

A „Wanderer” febr. 27-i esti lapja Berlinből azt a hirt közli, hogy Wrangel tábornagy magát a schleswigi főhadparancsság alól felmentetni kérte volna.

Dánia. Kopenhága, febr. 26. Az értekezlet tárgya az angol javaslatot e hó 22-kén közölték az itteni kormánnyal, még pedig oly feltűnő módon, hogy Russel lord kijelentette, hogy az értekezlet létrejövételétől Anglia becsülete függ. Ha tehát a dán kormány végős esetben segélyt vár Angliától, úgy ne vonakodjék kezét nyújtani egy utolsó kísérletre a békés kiegyenlítés érdekében, ne-hogy Európa egyedül reá bértsa a felelősséget a háboru tovább nyulásáért. Monrad azonban a királyhoz sietett lemondását jeleníteni s tanácsolni, hogy alkosson új miniszteriumot. A király azt kívánta, hogy Monrad előbb tanácskozzék miniszteraisaival s javasoljon eljárási módot. Erre a miniszterelnök kormánytanácsot hívott össze. Ő és Quade az értekezlet mellett szóltak; Monrad azonban ismét kijelentette, hogy ily körülmények között nem hiszi, hogy az ügyek vezetését tovább folytathassa. A tanácskozmányok nem lett semmi eredménye. Este az angol követ választ sürgetett. Ez alkalommal közvetlenül a királyhoz bszelt. Ő felsége azt az ohajátást nyilvání-totta, vajha sikerülne Angliának a várontást megszüntetni. Mi történt tovább, biztosan nem tudható.

A dán kormány febr. 12-ről külföldi összes képviselőihez kóriratot intézett, a melyben a Dannevirke feladásának hadmilitári indokolása után ezt mondja: „Most már egy oly badállásunk (a düppei sánc) van, a mely, miután csak saját erőnkre va-

gyunk szorulva, hosszas háboruzást tesz rák nézve lehetséges. S erre, úgy látszik, készen is kell lennünk. Schleswig elfoglalása előtt békéltettünk volna Németországgal; most már csak egy választásunk van: folytatni a háborút, míg Schleswig ismét a király hatalma alá kerül vissza. Csak akkor újíthatjuk meg törekvéseinket Németországgal való viszállyunknak alkudozás útján leendő kiegyenlítésére.

A birodalmi gyűlés febr. 26-án csaknem egyhangulag szavazott meg egy feliratot, a melyben többek között ez áll: Egyedüli vigaszonk, hogy a király védi a szabadságot s nem akarja Dánia gyengítését a Schleswiggel való egyesítés feladása által. Számítunk a háboru erősebb tovább folytatására.

Mindezekből a látszik, hogy a béke távlatosabb van, mint a hogy csak egy pár nap előtti tudósításokból remélni lehetett.

Oláh-Moldvafejedelemség. Bukarest, febr. 21. A „Gen. C.”-nek írják: A fejedelemségnek törökök által szándékolt megszállásáról keringő hírek valószínűsége folyvást növekszik, s bizonyos körökben nem kis megdöbbenést okoz. Widdinből hallszik, hogy ott egy 30,000 főnyi török hadtest van összpontosítva; Varnában pedig Rustsuknak tartó csapatok szállottak partra. A porta azt hiszi, hogy Oláhországnak egy erős hadtesttel való megszállása által, elejét veszi Szerbia s más hűbéres államai fellázadásának. A mellett azt is szeretné a török nagyvezér, hogy egy török hadseregnek az egyesült fejedelemségben való felállítását, Oroszországnak, a török birodalom halálát ellenségeinek, némileg meggyújtja a baját; mert az kétséget nem szenved, hogy Bessarabia és Podolia orosz tartományok, egy harcra kész török hadtesttel szemben, nem maradhatnak fedezet nélkül. Ezért Bessarabiában már össze is van vonva egy orosz hadtest, a melynek létszámát itteni la-

pok, alkalmasint tölözve, 60,000-re teszik. Azt sem tartják lehetetlennek, hogy abban a pillanatban, a mint a törökök a Dunán átkelnek, hogy Oláhországot megszállják, az oroszok Bessarabiából Moldovát fogják megszállani.

Ujabbak. Berlin, febr. 27. A „Staats-anz.” írja: A haderslebeni főhadiszállásról semmi újabb esemény sem jelentetik. A combinált testőr gyalog-hadosztály előháda Koldingot védelem-képes állapotba helyezte.

— Dresden, febr. 27. A „Dresdn. Journ.” alaptalannak nyilvánítja azon közlést, mintha a Holsteinbani helyorségi viszonyokra vonatkozó, febr. 13-ól kelt szász indítvány visszavonott volna.

— Kopenhága, febr. 27. A felirat átadása alkalmával a király szilárdságot ígért s kijelenté, hogy Dánia és Schleswig politikai uniójának felbontását nem fogja megengedni.

— Hamburg, febr. 28. Idősb Károly herceg a főhadiszállásra megy oly célból, hogy azon esetre, ha az érkezellet létre jön, s e miatt Wrangel visszalép, a főparancsnokságot átvegye.

— Kopenhágában egy, államférfiakból álló szélesebb tanács kijelenté, hogy az érkezelteket elvileg elfogadják a Schleswigbeni status-quo s Kolding odahagyása mellett fegyverszünet föltétele alatt; a ministerium elfogadja ezen véleményezést, a nélkül azonban, hogy a birodalmi tanácsi választások előtt a határozatot Londonba formulázva megküldendé.

— Lemberg, febr. 29. A február 24-ől keltetett cs. nyilatkozvány lényegileg ezt mondja: A lengyel királyság több hónap óta vesztet események színhelye. Galiciát a szomszéd ország sorsa iránti részvét megfoghatta, s bensőleg felháborítottatta általa. A kormány

ezen viszonyokkal szemben lelkiismeretesen gyakorló nemzetközi kötelességeit; a fenálló törvényeket érvényesíté, de egyszerűen oly kiméletes és szelíd eljárást követett, mely a felindult kedélyek lecsillapítására vala számított. De az eredmény nem felelt meg a várakozásnak; felségáru'ái összekötötték szervezték a birodalom határain belül. Szakadatlanul folytak a tohorzások a felkelés segítésére; a lakosság vagyonbiztonsága s ez ország jóléte veszélyeztetve van a törvényes rend komolyan fenyegettetik.

A titokban működő forradalmi hatalom, melynek végcéljai Austria biztonsága s integritása ellen is vannak irányozva, Galiciában is formaszerű kormányhatalmat vakmerőködik igényelni: adót szed, közegeit megesküdteti, s parancsainak teljesítését rettetéssel — még az orgyilkolástól sem borzadva — iparkodik eszközölni. Számos tény arra mutat, hogy a forradalmi pártok közel jövőben

ben Galiciát és Krakkót is nyilvános erőszak-tételek színhelyéül szándékoznak tenni.

A császár fontolóra véve uralkodói kötelességeit, azon ország irányában, melynek népessége túlnyomó számmal leghűségesebb alattvalói közé tartoznak: kénytelennek érzé magát, rendkívüli intézkedések tételét megparancsolni, a csend fentartására s a békés polgárok oltalmára. A császár obajtja, hogy ezen intézkedések minél előbb nélkülözhetők legyenek, s bizalommal reméli, hogy a lakosság segítségére fog lenni a kormánynak, a csend és törvényesség helyreállításában.

Bécsibörze *Martius 2-dikán:* Nemzeti kölcsön 79.65. 5% Metalliques 71.60. Bank-részvény 773.—. Hitel részvény 178.60. Váltó Londonra 118.90. Ezüst 118.25. Arany 5.71. 1860-diki Állam kölcsön 91.55.

Februárius 27-én: Urbéri kárpótlási kötvény Magyarországi 73.75. Erdélyi 71.—.

Erdélyi							Alsó ausztriai mérő: vagy is két nagy véka.		Marahatónia.
piaczi árak:		Tiszta búza.	Rozs.	Árpa.	Zab.	Törökbúza.			
		k r a j c z á r o k b a n.							
Abrudbánya febr. 15.	23.	440—400	—	—	180—170	320—300	10		
Beszterce febr. 23.	19.	300	180	180	130	200—200	12		
Brassó „ 19.	23.	298	154—148	146—132	106 102	160	12		
Dézs febr. 23.	20.	360—340	240—220	—	130—120	230—220	11		
K. Fehérvár „ 20.	25.	405	280	—	190	256	13		
Kolozsvár febr. 25.	25.	340	230	240	150	240	13		
M. Vásárhely febr. 25.	22.	340—300	230—200	—	112	181	10		
N. Enyed „ 25.	23.	336—316	240—164	—	168—120	240—240	12		
Szamosújvár febr. 22.	15.	340—320	240—220	—	130—120	220—210	12		
S.-Sz. György „ 15.	18.	280—240	130—120	110—105	94	130—120	11		
Sz. Régen febr. 18.	26.	336—300	210—200	184 180	136—124	216—208	12		
N. Szeben „ 26.	23.	373—320	233—220	220	160—147	233 220	14		
Sz. Udvarhely „ 23.	20.	306—300	260—152	—	160 160	160	10		
Torda febr. 20.		400—346	240—230	186—180	146—140	226—220	12		

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

H I R D E T É S E K.

(44) (1—1) A magyar képzőművészeti társulat mártius 18-án

9165 frt ért. magyar műtárgyakat sorsolki.

Egy sorsjegy ára 50 kr.

Kapható: STEIN JÁNOS könyvkereskedésében.

(39) (1—3)

Kiadó Vendéglő.

Felvinczen az ev. ref. egyházközségnek, az országút melletti vendéglője, a hozzá tartozó épületekkel együtt, folyó évi Szt. györgy hó 24-től kezdve, három évre, ezen év mártius 20-án d. e. 11 órakor haszonbérbe adandó; a feltételekkel ismerkedhetni Magyar Pál egyh. közs. gondnok urnál, árverezni kívánó pedig lássa el magát 100 ft. bántatpénzzel.

(40) (1—3)

Közgyűlés.

A m. valkói, kelezeli és k. ujfaluhi birtokosságnak f. évi mart. 10-én esti 5 órakor közgyűlése lesz a mgs. b. Jósika Lajos ur házában és elnöklése alatt, m. lyre a mgs. és tks. birtokos urakat tiszteltetl meg hívja.

Incesel, február 29-kén, 1864. **GYARMATHI MIKLOS, alinspector.**

(41) (1—4)

Hidalmáson Doboka megyében örökösén eladó, egy Szt. györgy naptól kezdve kiadó, az út és piac mel ett 62. sz. alatt fekvő egy bolt-, 4 szoba-, 1 konyha- és 2 kamrából, 1 boltajtásos 1 lakó pincéből álló épület, kert, gyümölcsös-, 6 hold kaszáll és 9 hold szántóval. Értekezhetni Kolozsvárt kül tordanteza 15 sz. alatt Reich Józseffel.

(42) (1—3)

Eladó tekeasztalok.

Két jó tekeasztal hiba nélkül, keveset volt használva, örök áron eladó. Értekezhetni iránta belső középoteza 529. sz.

(43) (1—2)

Keresztetik egy fiatal segéd Beszterczére: jó családból s bizonyítvánnyal ellátva **Tergovits Ede és társa**

Vas- fűszer- és dísz árúk kereskedésükbe, ki az édesen csengő magyar nemzeti nyelven kívül, ha nem is bítelesen, de a német és román ajkút is bírja.

Pályázní obajtók a szilárdhiteli áll más elnyerhetése végett a jó hazafinál, távollevő folyamodhatik közvetlen magán úton, vagy helybeli itten, bővebben értekezhetik megbízott levelező és könyvvivő Ládaj J. János által t cz Todorff J. János ur kereskedésében Kolozsvárt.

A föltétel az igyekezet és érdem szerint illően leendő meghatározva.

(37) (3—3)

Haszonbéri hirdetmény.

Ns Zárandmegyében a lunkai uradalom, a hozzá tartozó öt egymás melletti falukbani regale, az országút melletti két vendéglőadóval, két lisztelő malommal, folyó 1864-ik év aprilis 24-dik napjától **hat egymásutáni évekre, Lunkán aprilis 2-dikán** tartandó árverésen, haszonbérbe adatik. A haszonbéri feltételeket meglehet látni Lunkán, és Kolozsvárt ügyvéd Hegedüs Sándornál, kívül az árverés előtt is értekezhetni.

(38) (3—3)

Bereczki váltó-ekéi.

Bereczki Sándor szabadalmazott **váltó-ekéi** most szakértő vállalkozók kezébe látva átadva, azok pontosan s a kívánt mennyiségben állíthatnak elő. Megrendeléseket tehetni M.-Vásárhelyt: **BUCHER MIKSA** vaskereskedő, Medgyesen: **OBERT KÁROLY** gazdasági gépáros urnál. Egy eke ára taligástól 25, — taliga nélkül 20 ft o. ért.

Nyomatott az ev. ref. fótanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvárt, **Wittich Józsefnél** Maros-Vásárhelyt, **Dobray Nándornál** S.-Udvarhelyt, **Barthos Domokosnál** S.-Szentgyörgyön, **Vokál Jánosnál** Nagyenyeden, **Sindel Károlynál** Brassóban

k a p h a t ó:

Közkedvességű magyar zenemű!

OLASZHON köszöntése **MAGYARHON**hoz.

Suppé F. után.

Zongorára átírta **Berecz Ede.** Ára 90 kr.

Postán küldve bérmentesen . 1 frt 20 kr.

Dunanan apó és fia utazása. Opette Offenbach Jakabtól.

Potpouri . 1 frt.

Négyes . 60 kr.

Polka . 40 kr.

Orpheus-négyes. Zongorára Strauss Jánostól. Ára 54 kr.

Történelmi gyönyökök. Gyűjtés betűrendes sorba raká Kiss Mihály, unitárius esperes és árkosi pap. Ára kemény kötésben 1 frt 60 kr.

„CARAFFA és az eperjesi vértörvényszék” című történelmi korrajz a XVII. századból. Irta K. Papp Miklós. Két kötet. Ára 1 frt 80 kr.

Szent történetek az ó és új szövetségéből bibliai mondatokkal szerkesztve. Iskolai használatra írta **Turbucz Ferencz**, dézsi kisedővő. A szövegbe nyomott számos farnetszetekkel Kemény kötésben 30 kr.

Erdély a rómaiak alatt. Kütfők nyomán írta Wass József, kegyes szerzetbeli áldor, gymnasiumi tanár, s a magyar tudományos akademia levelező tagja. Az Erdélyi Múzeum-Egylet által a Haynald-díjjal jutalmazott pályamunka. Erdély térképével. Ára 1 frt 50 kr. osztr. értékben.

Rövid utasítás egy husz hold területű **váltógazdaság rendezésére** ki-birtokosok számára. Az erdélyi gazdasági egyesület kívánságára írta b. Bánfy János, kiadta az erd. gazd. egylet. Második kiadás. Ára 35 kr.

Utazás keleten. Irta b. Orbán Balázs. 6 kötet. Egy kötet ára 1 frt.

Utirajzok. Irta Zombori Gedő.

I-só kötet: Magyarország, Austria, Morva és Csehország, Németország, Holland, Belgaföld, Angolország.

II-k kötet: Franciaország, Schweiz, Savoya és schweitz határhegyek, Olaszország, Krajna, Karantan és Steierország. A két kötet ára 2 frt.

Erdélyi történelmi adatok. Szerkeszti és kiadja gróf Mikó Imre, 4 kötet 1855—1862 n. 8 ré (XXXI, 368. IV, 400. II, 357. XIV, 373 lap) a négy kötet ára 6 frt. 80 kr.

Gazdasági kétszeres számvitel. Irta Farnos Károly. 4 darab melléklettel. 1851. n. 8-rét (IV. 91). 1 ft. 40.

Gazdasági kétszeres számvitelre példányok, Farnos Károlytól. 1851. (VIII. 95 l.) 70 kr.

Koronás szőlőművelés. Irta Báthi Gábor, fintaházi földbirtokos. 11 kömetszetű ábrával. Az erdélyi gazdasági egylet költségén. Ára 30 kr.

Szavalmányok növendék leányok számára. Összeállítá Réthi Lajos. Ára 80 kr.

Képek a természetből. A felserdült növendékeknek Vagner Armin után felmutatja Kovács Antal. 10 könyomatu képpel. Ára 1 frt.

Gondolatok. Irta Eötvös József. Ára fűzve 2 ft. Aranymetsszel 3 ft.

Angolvászonba 2 frt 60 kr.

Szőlő-mívelés (az ugaros) minden eddigi szőlő-mívelés módjához alkalmazva összevegyezte 15 évi tapasztalás alatt egy atya fia számára. Ára 70 kr.